

fogni az esetet elől menekülő természetet. Szerkesztése laza, témái nem illeszkednek művészi egységbe.

Gyenes Gitta krétarajzai komoly törekvést árulnak el. Egy sorozata főleg nagy emberi érzéseket, lelki helyzeteket akar vonalba fogni. A témát csak ritkán tudja erőteljesen kifejezni. Legtöbbször nagyon is szokványos arc-kifejezéseknél marad rajzoló ónja. Ön-arcképsorozatának is csak néhány darabja sikerült. Az ilyen sorozatokat különben is mindig az egyhangúság veszedelme fenyegeti.

Leidenfrost Pál csak nemrégiben jelentkezett a Szalon kiállítási termeiben munkáival. Derék, becsületes természetlátása tette rokonszenvenné első képeit. E kiállításon van egy képe: «Két jegenye» a címe. Ez a munkája már komoly eredmény. Az első lépések bizonytalansága után itt már kezd megvalósulni az egyéniségét, mely a finom, bensőséges hangulatok kifejezésében fog majd kibontakozni. Még sokat kell tanulnia. De mostani pár derék, előre tett, határozott lépése azt a reményt kelti, hogy mint jó tájképfestőve találkozzunk még vele.

Linguer István már kiforrott festő-egyeniség. Biztos kézzel foglalja képbe a természetet, mindig tudja, mit akar, ura a tárgynak. Rajzkészsége számottevő, kár, hogy a színekkel túltakarósan bánik. Így gyakran szárazza, keménnyé válnak egyébként kellemes hatású tájképei.

A Nemzeti Szalon első kiállítását szívesen fogadta és sűrűn látogatta a közönség.

A Szépművészeti Múzeum modern szoborgyűjteménye.

A Szépművészeti Múzeum régi és nagyfontosságú tartozását róttá le a magyar műszerető közönséggel szemben, mikor egyik oldalsó csarnokában megnyitotta a modern szoborgyűjteményt. Petrovics Elek, a Múzeum fáradságát, jószemű és hivatott főigazgatója a közrebocsátott ideiglenes tárgymutató előszavában bőven kifejti azokat az okokat, melyek e művészeti intézményünket mindaddig meggátolták a régi terv keresztülvételében. Gondoskodni kellett a gyűjtemény megfelelő kiegészítéséről, a kiállítási helyiség átrendezéséről stb. Most, hogy a Múzeum e kellékekhez hozzájutott, első dolga volt az intézmény e nagy hiányosságát kipótolni.

A Szépművészeti Múzeum lassankint odáig fejlesztette a rendelkezésére álló anyagot, hogy végre összefüggő, a történeti fejlődést kellőleg kifejező csoporthoz jutott. Ez a szoboranyag nem olyan teljes ugyan, mint a modern festészeti csoport, de már alkalmas arra, hogy belőle jó képet nyerhessen a közönség szobrászatunk indulásáról, fejlődéséről és mai állásáról. A gyűjtemény elrendezésénél ez is maradt a döntő szempont, hogy a történeti fejlődés vonalát hangsúlyozza. Ebből a nézőpontból a bemutatott szoboranyag el is éri a kívánt célt. Igaz ugyan, hogy a ma élő szobrász nemzedék még nem kapott a festőkkel egyenlő teret a Múzeumban, de azt is be kell vallani, hogy festészetünk már nagyobb utat tett meg, a paletta magyar művészei régebb időtől kezdve és jóval számosabban indultak és indulhattak a magas cél felé, mint vésőt használó testvéreik. Különböző is a szoborgyűjtés, már csak a nemes anyag nagy drágasága következtében is, sokkal nehezebb feladat elé állítja főleg a mi nagy nehezségekkel küzdő múzeumunkat. A háború szűk esztendeinek elmulta ugyan itt bizonyos fölszabadulást hozott, de még most is sok a hiányosság, főként a külföldi szobrászati termékek beszerzése körül.

De végre ott tartunk, hogy a modern magyar szobrászatot kerek kis körben, jó történeti vonalba összefogva, láthatjuk együtt s a külföldi modern szobrászatról is egy egész, érdekes munkával telt terem beszél. Ez már nagy, szép eredmény, örömmel üdvözölheti a magyar művészetszerető közönség! A csarnokot, melyben a modern szoborgyűjteményt elhelyezték, voltaképpen a barokkori gipszmásolatok teréül szánták. Ezt a területet tagolták szét kellemesen, célszerűen, *Hikisch* Rezső építőművész tervei szerint.

A szobrok jó, áttekinthető csoportosításban, kellemes hatású ideiglenes falak elé kerültek.

A magyar szobrászat teljes útját megfigyelhetjük és azt összehasonlíthatjuk a külföldi mesterek műveivel. A külföldi anyag lassú bővülése majd kitölti a ma még kirívó hiányt s akkor múzeumunk e része ki fogja elégíteni a mélyebbre tekinteni vágyódókat is.

*

Az első terem az első, művésznőre érdemes magyar szobrász: Ferenczy István számos munkájának bemutatá-

sával adja a vezetősziat a látogató kezébe. E régi lelkes mester (kinek kis bronzgyűjteménye oly pompás anyag-gazdagította múzeumunkat) már jelentős eredményeket ért el. Arcképszobrai jellemző erejéről beszélnek. Így Fáy Andrásról, Kazinczyról készített mellszobrai. Itt látható a művész finomhatású, jelentős műve is: A szép mesterségek kezdete (Pásztorleányka). Naiv voltában is lelkes, kedves munka. Züllich (Czélkúti) Rudolf egy szép madonnával, Engel József Évá-jával szerepel. A romantika magyar megszólaltatója, Izsó Miklós közismert Búsuló juhászával és pompás mozgású kis táncosalakjaival hívja föl a figyelmet korán sírbaszállt, sokatigéző szobrászsenijére. Huszár Adolf Húzd rá cigány című kedves márványával van képviselve. Senyei Károly komoly tehetségéről A hiúság című márvány beszél. Fadrusz János hatalmas erejét csak (nem nagyon szerencsés) Toldija mutatja be. E nagy mesterünk igazi területe persze az emlékszobrászat volt. Strobl Alajos Anyánk című pompás alkotásával, Zala György egy kitűnő mellszoborral s egy tanulmányfejjel, Róna József, Donáth Gyula, Telcs Ede is javamunkáikkal szerepelnek itt.

A második terembe vezető átjáróban ismertnevű éremvésőink nagyon szép, maradandó értékű munkái láthatók.

Magában a teremben a modern nemzedék alkotásai sorakoznak föl. Simay Imre legjobb állatcsoportja kezdi meg a sort. Szamowolszky Ödön örökre elveszett, teljesen föl nem röpíthetett lángoló tehetségét egy pompás fa szoborarcép hívja emlékeztünkbe. Itt van Ligeti kedvelt, népszerű Anonymusának egy sikerült bronzmása is. Kisfaludi Strobl Zsigmond, Venczell Bélát ábrázoló markáns képmása e terem egyik főértéke. Nagyon szép Finale-ja is. Sidló Ferenc Primaverájával hirdeti elismert tehetségét. Horvai János szintén emlékszoborművekben kivirágzó, nagyvonalú művészetéről méltóan beszél kis figurákban is fen-séges Beethovenje. Pásztor János emkezetes szépségű Elűzőttje is ott áll a sorban, valamint Szentgyörgyi István kitűnő Panaszja és Kígyóbüvölője is. Sámuel Kornél, a harctéren elesett fiatal szobrász egy magasbatoró pálya ragyogó határkövét állította e terembe a Menekülő-vel. A szintén korán elhunyt Csikász Imre Fiala leány-a és

Ifjúság című bronzai a gyűjtemény legjava értékei közül valók. A terem közepén Zala hatalmas Mária és Magdolná-ja látható.

A harmadik terembe vezető átjáróban Lux Elek, Vedres Márk, Pásztor János, Reményi József stb. bronzai és Beck Ö. Fülöp, Berán Lajos, Moiret Ödön stb. szép érmei láthatók.

Bent a teremben a modern külföldi szobrászok munkásságából kap mutatót a látogató.

A gyűjtemény e része — sajnos — nem gazdag, de néhány nagy és jelentős nevet igen számottevő, szerencsés ízléssel kiválasztott munka képvisel. Így különösen Meunier-t, a nagy belga szobrászt tanulmányozhatja a közönség legjellemzőbb műveiből, amilyen a Hajóvontató, a Kohómunkás, a Tékozló fiú. Rodin nagy és a maga idejében forradalmat jelentő nevét több pompás kisebb kompozíciója írja be a látogató emlékébe. Rajtuk kívül még Lagae, Dubois, De Vigne, Romlaux, Hildebrand, Stappen, Mestrovic stb. szerepelnek még itt és itt kapott helyett a finn származású, de nálunk élő Liipola Yrjö klasszikus szépségű Leselkedő-je is.

A teremben levő szekrényekben kiváló külföldi éremvésők szép munkái láthatók. Ezek egyikében az iskolát teremtett Maillol Aristide három nagyon finom kisbronz a legértékesebb látnivaló.

A közönség egyre fokozódó érdeklődéssel látogatja az érdekes gyűjteményt, melynek együtt való láthatására oly régóta szomjúhozott.

Az igazgatóság nemsokára illusztrált tárgymutatóval fog kedveskedni a szép és értékes állandó tárlat látogatóinak.

Mariay Ödön.

Néhány angol könyvről.

A cenzor alig él már emlékeztünkben. Helyette azonban egy sokkal hatalmasabb zsarnok korlátozza a művészetek szabadságát: a tömeg, a «nagy közönség». Aki tetszeni akar neki, az ő színvonalára kell leereszkednie. Amilyenül egyszer megismert valamely író a tömeg, mindig csak olyanakk akarja látni s örökre azon út járására kényszeríti, amelyre első, népszerűvé vált munkájával lépett. Walpole-nak csak Walpole-fajta regényt, Masefield-nek csak Masefield-sablonú könyvet szabad írnia; újat megkísérleník azonban époly hallatlan láza-